Euroopa Parlament
2019-2024

Kalanduskomisjon

2023/0147(NLE)

4.10.2023

***

SOOVITUSE PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Kiribati Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokolli (2023–2028) liidu nimel sõlmimise kohta
(COM(2023)0251 – C9-xxxx/2023 – 2023/0147(NLE))

Kalanduskomisjon

Raportöör: João Pimenta Lopes

Kasutatud tähised:

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 4

SELETUSKIRI 5

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Kiribati Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokolli (2023–2028) liidu nimel sõlmimise kohta
(COM(2023)0251 – C9-xxxx/2023 – 2023/0147(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus (COM(2023)0251),

– võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Kiribati Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokolli eelnõud (2023–2028) (9890/2023),

– võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 43 lõikele 2 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v ning lõikele 7 (C9-xxxx/2023),

– võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 114 lõiget 7,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni arvamust,

– võttes arvesse kalanduskomisjoni soovitust (A9-xxxx/2023),

1. annab nõusoleku protokolli sõlmimiseks;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Kiribati Vabariigi valitsusele ja parlamendile.

SELETUSKIRI

Sissejuhatus

Euroopa Liit (EL) on sõlminud kolmandate riikidega mitmeid kalandusalaseid partnerluslepinguid ja protokolle. Kalandusalaste partnerluslepingute kaudu annab EL õiguslikult reguleeritud keskkonnas rahalist ja tehnilist abi vastutasuks kalapüügiõiguste eest, mis antakse kasutamata kalavarude püügiks riigi majandusvööndis. Nendes lepingutes keskendutakse ka ressursside säilitamisele ja keskkonnasäästlikkusele, tagades, et kõigi ELi liikmesriikide laevade suhtes kohaldatakse samu kontrolli- ja läbipaistvuseeskirju, ning aidates rahaliselt toetada partnerriigi enda säästva kalapüügi poliitikat. Samuti on kõikidesse kalanduslepingute protokollidesse lisatud klausel inimõiguste austamise kohta.

Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Kiribati Vabariigi vaheline kalandusalane partnerlusleping allkirjastati 28. aprillil 2008 ja see jõustus 30. aprillil 2008 kuueks aastaks. Kalandusalase partnerluslepingu rakendamise esimene protokoll kaotas kehtivuse 15. septembril 2012. Teine protokoll kaotas kehtivuse 15. septembril 2015.

26. jaanuaril 2015 andis nõukogu komisjonile volitused alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Kiribati Vabariigi vahelise uue protokolli üle. Läbirääkimised algasid 2015. aastal, kuid katkesid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi kollase kaardi protsessi ja pandeemia tõttu.

Läbirääkimiste tulemusena allkirjastasid läbirääkijad 18. detsembril 2022 uue protokolli. Uus protokoll jõustub viis aastat alates selle ajutise kohaldamise kuupäevast, st kuupäevast, mil mõlemad pooled selle allkirjastasid.

Protokolli sisu

Ettepaneku eesmärk on saada nõukogult luba sõlmida ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Kiribati Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise uus protokoll (2023–2028).

Püügivõimalused

Protokolli eesmärk on sätestada ELi liikmesriikide laevade kalapüügivõimalused Kiribati püügipiirkonnas kalavarude kasutamata ülejäägi piires, lähtudes teaduslikest nõuannetest ning Vaikse ookeani lääne- ja keskosa kalanduskomisjoni soovitustest.

Uus protokoll võimaldab ELi liikmesriikide laevadel püüda tuuniliike Kiribati vetes ja pakub püügivõimalusi neljale tuunipüügiseinerile, kusjuures Kiribati vetele on 160 päeva aastas juurdepääs. Taotluse korral võib anda ELi liikmesriikide laevadele aastas juurdepääsu lisapäevadeks.

Rahaline toetus

Liidu makstav aastane rahaline toetus on 760 000 eurot, mis jaguneb järgmiselt:

– uue protokolli kehtivusajal 360 000 euro suurune aastane summa juurdepääsuks protokollis sätestatud kategooriatesse kuuluvatele kalavarudele;

– 400 000 euro suurune aastane toetus uue protokolli kehtivuse ajal Kiribati kalandusvaldkonna arendamiseks.

Komisjonile antakse volitus kiita ELi nimel heaks protokolli muudatused, mille võtab vastu partnerluslepingu alusel moodustatud ühiskomitee.

Kalanduse panus Kiribati majandusse

Kiribati kalalaevastike hulka kuuluvad Kiribati lipu all sõitvad väikesemahulised ja tööstuslikud laevad. Väikesemahuline laevastik tegeleb ranniku lähedal saadaolevate korallrahude ja tuunikalavarudega, kusjuures ELi siseturule suunatud tuunipüük on hinnanguliselt peaaegu 13 000 tonni aastas.

Kõik Kiribati lipu all sõitvad tööstuslaevad kuuluvad konsortsiumidele, mis hõlmavad kohalikke ja välishuve, peamiselt Aasiast. Peamine stiimul investoritele on see, et Kiribati lipu all sõitvatel laevadel on Mikroneesia Liiduriikide lepingu tingimuste kohaselt eelisjuurdepääs teiste rannikuriikide vetele. Kiribati ametiasutuste sõnul ei paku kõik konsortsiumid riigile oodatavat kasu ning pädevad asutused vaatavad praegu läbi riiklikku registreerimispoliitikat.

Kiribati sõltub suurel määral välismaal töötavatelt (peamiselt meremeestena) Kiribati kodanikelt saadud kaugpüügilitsentside tasudest ja rahasaadetistest. Kalandussektor annab ligikaudu 10 % reaalsest SKPst.

Kiribati, nagu ka teised Vaikse ookeani saarte foorumi kalandusagentuuri liikmed, saab tulu ka Ameerika Ühendriikidega sõlmitud mitmepoolsest lepingust. Tal on kahepoolsed kalanduslepingud Euroopa Liidu, Jaapani, Taiwani ja Korea Vabariigiga ning erilepingud eraettevõtjatega, kelle laevad tegutsevad Ladina-Ameerikas (Ecuadoris ja El Salvadoris).

Püügilitsentsidest saadav tulu moodustab tavaliselt 23–30 % Kiribati valitsemissektori tuludest (IMF, 2011). Kõnealustest litsentsidest saadav tulu on väga erinev, tavaliselt El Niño sündmuste tõttu. Varude arvukuse/saadavuse suurenemise ja idapiirkonna keskkonnatingimuste vahel on tugev seos (Langley *et al*., 2008).

Järeldused ja soovitused

Komisjon tegi 2014. aastal Kiribatiga sõlmitud kalandussektori partnerluslepingu protokolli järelhindamise ja protokolli võimaliku uuendamise eelhindamise[1].

Enne läbirääkimisi uue protokolli üle tehti ajavahemikku 2012–2015 hõlmava protokolli järelhindamine. Hindamise tulemusel jõuti järeldusele, et Kiribatiga oleks kasulik sõlmida uus protokoll. Eelkõige jõuti eelhindamises järeldusele, et kalandusalase partnerluslepingu jätkamine on mõlema lepinguosalise huvides ja selle selge lisaväärtus on see, et ELi osalemine toetab viimase strateegiat, milles keskendutakse vastutustundlike kalapüügitavade edendamisele ning ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastasele võitlusele Vaikse ookeani piirkonnas.

Tulenevalt kontrollikoja analüüsist kalandusalaste partnerluslepingute kohta soovib raportöör

[1] Merendus- ja kalandusasjad: Euroopa Liidu ja Kiribati Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu kehtiva protokolli järelhindamine ja tulevase protokolli eelhindamine, sealhulgas analüüs selle mõjust kestlikkusele. https://webgate.ec.testa.eu/publications/studie s db/Consultation.action?studyProjectId=5911.

rõhutada kontrollikoja tähelepanekuid ja seda, kui oluline on usaldusväärne teave kalavarude ja püügiandmete kohta, et järgida ühise kalanduspoliitika ja kalandusalaste partnerluslepingute põhimõtteid ja eesmärke ning teha kalandusalaste partnerluslepingute hindamise kohta kindlaid järeldusi.

Samuti rõhutab raportöör, et Euroopa Parlamenti tuleks igas etapis täielikult ja viivitamata teavitada protokolliga seotud menetlustest.

Üldkaalutlused

Raportöör on veendunud, et kalandusalased partnerluslepingud on olulised nii kolmandate riikide jaoks, kellega need sõlmitakse, kui ka ELi liikmesriikide laevastike jaoks, kes saavad kasu kalapüügivõimalustest.

Raportöör on arvamusel, et enamikel kalandusalastel partnerluslepingutel on erinev saavutus: ühelt poolt pakutakse nendega ELi liikmesriikide laevadele märkimisväärseid kalapüügivõimalusi, kuid teiselt poolt on kohaliku kalandussektori arendamisel saavutatud tulemused üldiselt ebapiisavad.

Seetõttu on ta seisukohal, et valdkondlikku toetust tuleks tugevdada ja täiendada ning siduda arenguabiga, et aidata kaasa kohalike kalandussektorite tugevdamisele ja riigi suveräänsuse täielikule teostamisele tema ressursside üle.

Lisaks leiab ta, et kalandusalased partnerluslepingud peaksid aitama luua kohalikke otseseid ja kaudseid töökohti nii lepingute alusel tegutsevatel laevadel kui ka kalandusega seotud tegevuses eelneval ja järgneval etapil. Samuti peaksid need aitama kolmandatel riikidel, kellega lepingud sõlmitakse, arendada oma suutlikkust uurida ja hankida andmeid kalavarude kaitse ja kogu püügi kohta ning kalandusalaste partnerluslepingute mõju kohta nende ökosüsteemidele.